

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
MELCHIOR WATHELET IŠVADA,
pateikta 2013 m. sausio 31 d.¹

Byla C-677/11

**Doux Élevage SNC,
Coopérative agricole UKL-ARREE
prieš**

Ministère de l'Agriculture, de l'Alimentation, de la Pêche, de la Ruralité et de l'Aménagement du territoire,

Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF)

(Conseil d'État (Prancūzija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Valstybių teikiama pagalba — Susitarimo dėl privalomos įmokos taikymo srities išplėtimas visiems sektoriaus specialistams — Valstybės ištekliai — Priskyrimas“

1. Šioje byloje Teisingumo Teismui suteikiama galimybė dar kartą nagrinėti „valstybės išteklių“ ir „priskyrimo valstybei“ sąvokas valstybės pagalbos srityje.

2. Iš tiesų *Conseil d'État* (Prancūzija) prašo patikslinti Sprendimo *Pearle ir kt.*² apimtį, kad būtų nustatyta, ar nacionalinės institucijos sprendimas, kuriuo susitarimo dėl privalomos įmokos, kuria, be kita ko, finansuojama pardavimų skatinimo ir sektoriaus interesų gynimo veikla, taikymo sritis išplečiama visiems valstybės pripažintos tarpšakinės organizacijos nariams, yra „susijęs“ su valstybės pagalba.

I – Teisinis pagrindas

A – Sąjungos teisė

3. ESV sutartimi iš esmės draudžiama valstybių narių pagalba įmonėms. Taigi SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Išskyrus tuos atvejus, kai Sutartys nustato kitaip, valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su vidaus rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.“

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — 2004 m. liepos 15 d. sprendimas (C-345/02, Rink. p. I-7139).

4. Siekiant užtikrinti šių nuostatų įgyvendinimą, SESV 108 straipsnyje įtvirtinta kontrolės procedūra ir reikalavimas gauti išankstinį leidimą suteikti valstybės pagalbą. Be kita ko, pagal šios nuostatos 3 dalį valstybės narės privalo informuoti Europos Komisiją apie visus ketinimus suteikti ar pakeisti pagalbą, ir negali įgyvendinti tokių priemonių, kol Komisija nepriima sprendimo.

B – Prancūzijos teisė

5. Prancūzijos teisėje tarpšakinės organizacijas sudaro aktyviausios su atstovavimo veikla susijusios žemės ūkio produktų gamybos, šių produktų perdirbimo, rinkodaros ir platinimo profesinės organizacijos.

6. Žemės ūkio tarpšakinėms organizacijoms taikytinų principų pagrindai įtvirtinti 1975 m. liepos 10 d. Žemės ūkio tarpšakinėse organizacijų įstatyme Nr. 75-600 (*Loi relative à l'organisation interprofessionnelle agricole*), kuris vėliau buvo kodifikuotas Kaimo ir jūrų žuvininkystės kodekso (*Code rural et de la pêche maritime*, toliau – Kaimo kodeksas) įstatyminės dalies VI knygoje.

7. Reikia pažymėti, kad kai kurios šioje byloje reikšmingos nuostatos buvo iš dalies pakeistos 2010 m. liepos 27 d. Žemės ūkio ir žuvininkystės modernizavimo įstatymu Nr. 2010-874 (*Loi de modernisation de l'agriculture et de la pêche*). Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad šis įstatymas priimtas vėliau nei pareikštas ieškinys, dėl kurio buvo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą šioje byloje, manau, jog reikia vadovautis tada galiojusiomis Kaimo kodekso nuostatomis.

8. Kaimo kodekso L. 611-1 straipsnyje nustatyta:

„Nustatant, koordinuojant, įgyvendinant ir vertinant produkcijos orientavimo ir rinkų organizavimo politiką dalyvauja *Conseil supérieur d'orientation et de coordination de l'économie agricole et alimentaire* (Vyriausioji žemės ūkio ir maisto produktų orientavimo ir koordinavimo taryba), sudaryta iš suinteresuotų ministrų, žemės ūkio gamybos, žemės ūkio produktų perdirbimo ir pardavimo, amatininkų ir nepriklausomų maisto produktų prekybininkų, vartotojų ir pripažintų aplinkos apsaugos asociacijų, žemės ūkio nuosavybės, žemės ūkio ir maisto sektorių darbuotojams atstovaujančių sąjungų atstovų.

<...>“

9. Kaimo kodekso L. 632-1 straipsnyje numatyta:

„I. Aktyviausių su atstovavimo veikla susijusių žemės ūkio produktų gamybos ir, tam tikrais atvejais, perdirbimo, rinkodaros ir platinimo profesinių organizacijų iniciatyva įsteigtas grupės kompetentinga institucija, gavusi *Conseil supérieur d'orientation et de coordination de l'économie agricole et alimentaire* nuomonę, gali pripažinti tarpšakinėmis organizacijomis nacionaliniu arba gamybos regiono lygiu pagal produktą ar apibrėžtų produktų grupę, jei šios grupės, visų pirma sudarydamos tarpšakinius susitarimus, siekia:

- nustatyti ir skatinti sutartinius santykius tarp jų narių;
- prisidėti prie rinkų valdymo, vykdydamos išankstinį rinkų stebėjimą, geresnį produktų pritaikymą kiekybiniu ir kokybiniu požiūriu bei jų pardavimo skatinimą,
- sustiprinti maisto saugumą, visų pirma per produktų atsekamumą, siekdamas naudotojų ir vartotojų interesų.

Tarpšakinės organizacijos taip pat gali siekti kitų tikslų, be kita ko:

- skatinti sektoriaus ekonominio potencialo palaikymą ir vystymą;
- skatinti produktų panaudojimo ne maistui vystymą;
- dalyvauti tarptautinės plėtros veikloje;
- <...>

II. Tarpšakinės organizacijos gali būti pripažintos tik pagal produktą arba produktų grupę. <...>

<...>“

10. Kaimo kodekso L. 632-2-I straipsnyje nustatyta:

„<...>

Su pripažintomis tarpšakinėmis organizacijomis gali būti konsultuojamasi dėl su jomis susijusio sektoriaus politikos kryptių ir priemonių.

Jos prisideda prie nacionalinės ir Bendrijos ekonominės politikos įgyvendinimo ir gali pasinaudoti pirmenybe teikiant viešąją pagalbą.

<...>“

11. Pagal Kaimo kodekso L. 632-2-II straipsnį:

„<...>

[Pripažintoje tarpšakinėje organizacijoje pagal produktą sudaromus susitarimus] vienbalsiai priima tarpšakinės organizacijos narėmis esančios profesijos, vadovaujantis L. 632-4 straipsnio pirmoje pastraipoje įtvirtintomis nuostatomis <...>

Prieš įsigaliojant sudarytiems susitarimams apie juos pranešama žemės ūkio ministrui, ūkio ministrui ir *Autorité de la concurrence* (Konkurencijos institucijai).

<...>“

12. Kaimo kodekso L. 632-3 straipsnyje nustatyta:

„Kompetentinga administracinė institucija nustatytam laikotarpiui gali visiškai ar iš dalies išplėsti pripažintoje tarpšakinėje organizacijoje sudarytų susitarimų taikymo sritį, kai jais siekiama standartinėmis sutartimis, sutartimis, sudarytomis tam tikriems prekybos metams, ir bendrais veiksmais ar veiksmais, kuriais siekiama bendrojo intereso, atitinkančiais viešąjį interesą ir suderinamais su bendros žemės ūkio politikos taisyklėmis, skatinti, be kita ko:

- 1) pasiūlos ir paklausos monitoringą;
- 2) pasiūlos pritaikymą ir reguliavimą;
- 3) pateikimo į rinką, kainos ir apmokėjimo sąlygų taisyklių įgyvendinimą, kontroliuojant valstybei <...>;

- 4) produktų kokybę <...>;
- 5) tarpšakinius santykius atitinkamame sektoriuje <...>;
- 6) informaciją apie sektorius ir produktus bei jų pardavimų skatinimą vidaus ir tarptautinėse rinkose;
- 7) kolektyvinius veiksmus, skirtus kovoti su rizika ir pavojais, susijusiais su žemės ūkio ir maisto produktų gamyba, perdirbimu, rinkodara ir platinimu;
- 8) kovą su kenksmingais organizmais pagal L. 251-3 straipsnį;
- 9) produktų panaudojimo ne maistui plėtrą;
- 10) dalyvavimą tarptautinėje plėtros veikloje;
- 11) sutartinių ryšių tarp tarpšakinėje organizacijoje atstovaujamų profesijų narių vystymą <...>.“

13. Kaimo kodekso L. 632-4 straipsnyje numatyta:

„Tokių susitarimų taikymo sritis gali būti išplėsta, tik jei jų nuostatos priimtos vienbalsiu tarpšakinėje organizacijoje atstovaujamų profesijų sprendimu. <...>

Kai nusprendžiama išplėsti taikymo sritį, taip numatytos priemonės atitinkamame gamybos regione yra privalomos visiems šią tarpšakinę organizaciją sudarančių profesijų nariams.

Kompetentinga institucija sprendimą dėl prašomo taikymo srities išplėtimo turi priimti per du mėnesius nuo tarpšakinės organizacijos pateikto prašymo gavimo. Jei pasibaigus šiam terminui ji nepraneša apie savo sprendimą, prašymas laikomas priimtu.

Sprendimai atsisakyti išplėsti taikymo sritį turi būti motyvuoti.“

14. Kaimo kodekso L. 632-6 straipsnyje išdėstyta:

„Pripažintos tarpšakinės organizacijos, nurodytos L. 632-1 ir L. 632-2 straipsniuose, turi teisę rinkti iš visų jas sudarančių profesijų narių įmokas pagal susitarimus, kurių taikymo sritis išplėsta L. 632-3 ir L. 632-4 straipsniuose nustatyta tvarka, ir kurios, nepaisant jų privalomo pobūdžio, išlieka skolos pagal privatinę teisę.

<...>

Įmokos gali būti renkamos už dekretu nustatytais sąlygomis importuotus produktus. Tarpšakinėms organizacijoms naudos gavėjoms pageidaujant, tokios įmokos surenkamos muitinėje šioms organizacijoms apmokant išlaidas. Šios įmokos nėra atleidžiamos nuo parafiskalinių mokesčių.“

15. Kaimo kodekso L. 632-8-I straipsnyje nustatyta:

„Pripažintos tarpšakinės organizacijos kiekvienais metais kompetentingoms administracinėms institucijoms atsiskaito už savo veiklą ir pateikia:

- finansines ataskaitas,
- veiklos ataskaitą ir visuotinių susirinkimų protokolus,

— kiekvieno išplėsto susitarimo taikymo balansą.

Jos pateikia kompetentingoms administracinėms institucijoms visus dokumentus, kuriuos šios institucijos prašo pateikti, kad galėtų vykdyti kontrolės įgaliojimus.“

II – Faktinės aplinkybės

A – Tarpšakinės organizacijos

16. Prancūzijoje dabar veikia šiek tiek mažiau nei 60 žemės ūkio tarpšakinių organizacijų, pripažintų kompetentingos administracinės institucijos. Tai pagal privatinę teisę įsteigti juridiniai asmenys, kurių teisinė forma paprastai yra asociacijos, reguliuojamos pagal 1901 m. liepos 1 d. Asociacijos sutarties įstatymą (*Loi relative au contrat d'association*).

17. *Comité interprofessionnel de la dinde française* (Prancūzijos tarpšakinis kalakutienos komitetas, toliau – CIDEF) yra būtent viena tokių organizacijų. Ne pelno asociaciją CIDEF 1974 m. įsteigė įvairioms kalakutienos sektoriaus šakoms atstovaujančios profesinės organizacijos. Taigi ji jungia keturias profesines sritis: „gamybą“, „perinimą ir skirtų perinti kiaušinių bei veislinių paukščių importą“, „plovimą ir perdirbimą“ ir „pašarus“.

18. 1976 m. birželio 24 d. bendru ministrų įsakymu administracinė institucija CIDEF pripažino žemės ūkio tarpšakine organizacija pagal Įstatymą Nr. 75-600.

19. CIDEF statuto 2 straipsnyje apibrėžiami šios asociacijos tikslai: sujungti visas profesines iniciatyvas, siekiant organizuoti ir sureguliuoti kalakutienos rinką; tam sukurti statistinės informacijos sistemą, skirtą nuolat informuoti specialistus apie paukščių ūkius, plovimą, išteklius, išorės prekybą, namų ūkių ir bendruomenių vartojimą; sureguliuoti kalakutienos gamybą ir rinką su pasiūlos ir paklausos dydžiais susijusiais veiksmais; apsirūpinti reikiama finansiniais ištekliais; įpareigoti sudaryti rašytines sutartis dėl prekių tiekimo ir paslaugų teikimo tarp specialistų; kreiptis į nacionalines ir Bendrijos institucijas dėl kalakutienos profesinėms sritims bendrų problemų; Europos ekonominėje bendrijoje sukurti kuo glaudesnę bendradarbiavimą su kalakutienos srities specialistais kitose valstybėse partnerėse; imtis bet kokių naudingų iniciatyvų, kurios padėtų spręsti technines problemas ir užtikrinti paslaugų teikimą paukštienos gamybos sektoriaus profesinėms sritims su bendru interesu susijusiose srityse.

20. Vadovaujantis statuto 8 straipsniu, CIDEF išteklius, be kita ko, sudaro jo narių įmokos, galimos gauti subsidijos ir bet kokie kiti įstatymais ir įgyvendinančiais teisės aktais leidžiami ištekliai.

B – Pagrindinė byla

21. 2007 m. spalio 18 d. priimtu tarpšakiniu susitarimu profesinės organizacijos, CIDEF narės, 3 metams pasirašė tarpšakinį susitarimą, be kita ko, susijusį su CIDEF vykdoma veikla ir kuriuo nustatyta tarpšakinė įmoka. Tą pačią dieną sudarytu susitarimo papildymu nustatyta, kad šios įmokos suma už 2008 m. bus 14 EUR už 1 000 kalakučių. Dviem 2008 m. kovo 13 d. ekonomikos, finansų ir darbo ministro bei žemės ūkio ir žuvininkystės ministro (toliau – kompetentinga institucija) įsakymais tarpšakinio susitarimo taikymo sritis išplėsta 3 metams, o papildymo – 1 metams. Nauju minėto tarpšakinio susitarimo papildymu, sudarytu 2008 m. lapkričio 5 d., CIDEF nusprendė ir toliau taikyti tą pačią tarpšakinę įmokos sumą 2009 metais. Vadovaujantis Kaimo kodekso L. 632-4 straipsnio ketvirta pastraipa, šio papildymo taikymo sritis 2009 m. rugpjūčio 29 d. buvo išplėsta implicitiniu kompetentingos institucijos sprendimu pritarti (toliau – 2009 m. sprendimas). Vadovaujantis galiojusiais teisės aktais, apie šį implicitinį sprendimą buvo informuota 2009 m. rugsėjo 30 d. JORF paskelbtu mitybos, žemės ūkio ir žuvininkystės ministerijos pranešimu.

22. Ieškovės pagrindinėje byloje *Doux Élevage SNC* ir žemės ūkio kooperatyvas UKL-ARREE yra dvi kalakutienos sektoriaus įmonės, kurios, kaip ir kiti šio sektoriaus specialistai, buvo įpareigos mokėti minėtame 2009 m. papildyme įtvirtintą tarpšakinę įmoką. 2009 m. lapkričio 30 d. jos pareiškė ieškinį dėl įgaliojimų viršijimo *Conseil d'État* (Valstybės Taryba), prašydamos, pirma, panaikinti numanomą sprendimą išplėsti 2008 m. lapkričio 5 d. papildymo taikymo sritį, ir, antra, panaikinti 2009 m. rugsėjo 30 d. paskelbtą ministerijos pranešimą.

23. Jos nurodo, kad 2008 m. lapkričio 5 d. papildymu nustatyta tarpšakinė įmoka, ginčijamu sprendimu išplėsta ir tapusi privaloma visiems tarpšakinės organizacijos specialistams, buvo valstybės pagalba, todėl apie šį sprendimą reikėjo iš anksto informuoti Komisiją pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį.

24. Todėl *Conseil d'État* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnį, taikomą atsižvelgiant į 2004 m. liepos 15 d. Sprendimą *Pearle ir kt.* (C-345/02), reikia aiškinti taip, kad nacionalinės valdžios institucijos sprendimas, kuriuo susitarimo, kaip antai *Comité interprofessionnel de la dinde française* (CIDEF) sudaryto susitarimo, dėl įmokos nacionalinės valdžios institucijos pripažintai tarpšakinei organizacijai (ir taip ji tampa privaloma), siekiant sudaryti galimybę įgyvendinti informavimo, pardavimo skatinimo, išorės santykių, kokybės užtikrinimo, mokslo tyrimų, sektoriaus interesų gynimo veiksmus, taip pat tyrimus ir vartotojų grupių apklausas, taikymo sritis išplečiama visiems sektoriaus specialistams, atsižvelgiant į nagrinėjamos veiklos pobūdį, jos finansavimo tvarką ir įgyvendinimo sąlygas, yra susijęs su valstybės pagalba?“

C – Aplinkybės

25. Iš bylos medžiagoje pateiktų dokumentų matyti, kad Prancūzijos teismai, visų pirma *Conseil d'État*, kitose bylose jau turėjo galimybę įvertinti, ar pripažintų tarpšakinių organizacijų nustatytos įmokos, paprastai vadinamos „privalomomis savanoriškomis įmokomis“ (toliau – PSI), ir administraciniai aktai, kuriais šios įmokos tapo privalomos visiems atitinkamo sektoriaus specialistams, patenka į valstybės pagalbos sąvoką.

26. Visose šiose bylose *Conseil d'État* pripažino, kaip taip nėra. Iš tiesų nacionalinis teismas, vadovaudamasis teismo praktika *Pearle ir kt.* byloje, pripažino, kad PSI negali būti laikomos valstybės ištekliais, nes dėl jų valstybei neatsiranda jokių papildomų išlaidų arba pajamų sumažėjimo³. Vis dėlto, paskelbus Audito rūmų pastabas, 2008 m. Prancūzijos vyriausybė nusprendė informuoti Komisiją apie veiksmų, kuriuos gali vykdyti tarpšakinės organizacijos, pagrindų programą, ir prie jos pridėjo 10 svarbiausių tarpšakinių organizacijų sudarytų susitarimų. Įsitikinusi, kad ši pagrindų programa neturi jokių valstybės pagalbos požymių, Prancūzijos vyriausybė nurodė, jog informuoti nusprendė tik siekdama teisinio saugumo.

27. Tačiau 2008 m. gruodžio 10 d. sprendimu Komisija nusprendė, kad nagrinėjamos priemonės buvo susijusios su valstybės pagalba. Komisija taip pat pripažino, kad šios priemonės netrikdo prekybos sąlygų taip, kad tai prieštarautų bendram interesui, ir nustatė, kad joms gali būti taikoma SESV 107 straipsnio 3 dalies c punkte numatyta išimtis⁴. Komisija priėjo prie tokios pačios išvados ir

3 — Žr., be kita ko, 2006 m. birželio 21 d. Sprendimą *Confédération paysanne* (ieškinio Nr. 271.450).

4 — 2008 m. gruodžio 10 d. Komisijos sprendimas C(2008) 7846 galutinis, kuriame Prancūzijoje pripažintoms tarpšakinėms žemės ūkio organizacijoms leidžiama taikyti iš „pripažintų privalomomis savanoriškų įmokų“ finansuojama priemonių sistema, kurią sudaro pagalbos teikimas techninei paramai, kokybiškiems žemės ūkio produktams, mokslo tyrimams ir technologinei plėtrai bei atstovaujimų žemės ūkio sričių narių viešinimui, pripažinta suderinama su bendrąja rinka (valstybės pagalba N 561/2008 – Prancūzija).

dviejuose vėlesniuose 2011 m. birželio 29 d.⁵ ir liepos 13 d.⁶ sprendimuose. Dėl visų šių sprendimų Prancūzijos Respublika ir kai kurios suinteresuotos tarpšakinės organizacijos pareiškė ieškinius dėl panaikinimo Bendrajame Teisme, kuriuose, be kitų argumentų, buvo ginčijamas tokių priemonių pripažinimas valstybės pagalba⁷.

III – Vertinimas

A – Įžanga

28. Iš esmės prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo paaiškinti, ar kompetentingos administracinės institucijos sprendimas išplėsti tarpšakinės organizacijos nustatytos PSĮ taikymo sritį visiems sektoriaus ūkio subjektams susijęs su valstybės pagalba, nes ji yra tokios priemonės finansavimo būdas.

29. Taigi, kitaip nei daugelyje procedūrų, kuriose keliamas valstybės pagalbos kontrolės klausimas, šioje byloje *Conseil d'État* pateiktas klausimas, pakartojant generalinio advokato F. Jacobs posakį, yra susijęs „ne su [valstybės sukurtos] sistemos išlaidų elementu, bet su jos finansavimo elementu“⁸. Klausimo ypatumai kyla iš pagrindinei bylai būdingų aplinkybių. Iš tiesų ieškovės pagrindinėje byloje prieštarauja tariamai pagalbai ne todėl, kad yra jos gavėjų konkurentės arba apskritai nukentėjusios nuo tokios priemonės įmonės. Priešingai, jos turėtų būti laikomos tariamos pagalbos gavėjomis. Tačiau jos mano, kad įmokos, kurias jos turi mokėti nagrinėjamos priemonės finansuoti, yra didesnės nei bet kokia nauda, kurią jos gali gauti iš tų priemonių⁹.

30. Todėl ieškovės pagrindinėje byloje pareiškė ieškinius teisme kompetentingoms administracinėms institucijoms, kad būtų atleistos nuo šių įmokų mokėjimo. Siekdamas užginčyti 2009 m. sprendimo teisėtumą, jos rėmėsi argumentais, pagrįstais Sąjungos teisės nuostatomis valstybės pagalbos srityje.

31. Iš tiesų, vadovaujantis nusistovėjusia teismų praktika, pagalba negali būti nagrinėjama neatsižvelgiant į finansavimo būdo poveikį. Todėl pagalbos priemonės nagrinėjimas būtinai turi apimti ir pagalbos finansavimo būdą, kai jis yra sudėtinė priemonės dalis. Dėl pagalbos finansavimo būdo visa pagalbos schema, kurią juo siekiama finansuoti, gali būti nesuderinama su vidaus rinka. Taigi, siekiant užtikrinti pareigos informuoti efektyvumą bei Komisijos vykdomo valstybės pagalbos tyrimo tinkamumą ir visapusiškumą, valstybė narė, norėdama laikytis minėtos pareigos, privalo informuoti ne tik apie patį pagalbos projektą, bet ir apie pagalbos finansavimo būdą tiek, kiek jis yra sudėtinė planuojamos priemonės dalis¹⁰.

32. Tai reiškia, kad jei Teisingumo Teismas nuspręstų, jog PSĮ yra skirtos finansuoti valstybės pagalbos priemonės, apie 2009 m. sprendimą būtų reikėję informuoti Komisiją pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį.

5 – 2011 m. birželio 29 d. Komisijos sprendimas C(2011) 4376 galutinis, kuriame *Interprofession nationale porcine* (INAPORC) veiksmai, finansuojami iš „pripažintų privalomomis savanoriškų įmokų“, pripažinti su vidaus rinka suderinama pagalba (valstybės pagalba NN 10/2010 – Prancūzija).

6 – 2011 m. liepos 13 d. Komisijos sprendimas C(2011) 4973 galutinis, kuriame *Association interprofessionnelle du bétail et des viandes* (Interbev) veiksmai, finansuojami iš „pripažintų privalomomis savanoriškų įmokų“, pripažinti su vidaus rinka suderinama pagalba (valstybės pagalba Nr. C 46/2003 (ex NN 39/2003) – Prancūzija).

7 – T. y. atitinkamai bylos *Prancūzija prieš Komisiją* (T-79/09); *CNIEL prieš Komisiją* (T-293/09); *CNIPT prieš Komisiją* (T-302/09); *CIVR ir kt. prieš Komisiją* (T-303/09); *Unicid prieš Komisiją* (T-305/09); *Val'hor prieš Komisiją* (T-306/09); *Onidol prieš Komisiją* (T-313/09); *Intercéréales ir Grossi prieš Komisiją* (T-314/09); *Prancūzija prieš Komisiją* (T-478/11); *Inaporc prieš Komisiją* (T-575/11); *Prancūzija prieš Komisiją* (T-511/11) ir *Interbev prieš Komisiją* (T-18/12), dabar nagrinėjamos Bendrajame Teisme.

8 – Išvados byloje *van Calster ir kt.* (2003 m. spalio 21 d. sprendimas (C-261/01 ir C-262/01, Rink. p. I-12249)) 27 punktą.

9 – Šiuo klausimu jų padėtis panaši į bendrovių, ginčijusių priemonę, nagrinėtą minėtoje byloje *Pearle ir kt.* (žr. generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išvadą šioje byloje).

10 – Visų pirma žr. minėto Sprendimo *Van Calster ir kt.* 46–51 punktus. Taip pat žr. vėlesnių 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Régie Networks* (C-333/07, Rink. p. I-10807) 89 ir 90 punktus ir 2011 m. liepos 21 d. Sprendimo *Alcoa Trasformazioni prieš Komisiją* (C-194/09 P, Rink. p. I-6311) 48 punktą.

33. Todėl, atsižvelgiant į tai, kad apie šį sprendimą Komisija nebuvo informuota, ieškovės pagrindinėje byloje greičiausiai galėtų sėkmingai ginčyti jo teisėtumą nacionaliniuose teismuose pagal nusistovėjusią teismo praktiką, kuria remdamiesi šie teismai „privalo užtikrinti, kad pagal nacionalinę teisę būtų imtasi visų būtinų priemonių dėl [SESV 108 straipsnio 3 dalies paskutinio sakinio] pažeidimo ir aktų, kuriais remiantis teikiama pagalba, galiojimo, ir pažeidžiant šią nuostatą suteiktos finansinės pagalbos išieškojimo klausimu“¹¹.

34. Prieš išsamiau nagrinėjant prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimus reikėtų priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką norint įvertinti, ar priemonė yra valstybės pagalba, reikia patikrinti, ar buvo įvykdytos visos keturios sąlygos. Pirmą, tai turi būti valstybės arba iš jos išteklių suteikta pagalba. Antra, šis išikišimas turi galėti paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą. Trečia, ji turi suteikti pranašumą jos gavėjui. Ketvirta, ja turi būti iškraipoma konkurencija arba atsirasti jos iškraipymo rizika¹².

35. Akivaizdu, kad nagrinėjamu atveju reikia atkreipti dėmesį į pirmą iš minėtų keturių sąlygų.

36. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nuolat pripažino, kad SESV 107 straipsnio 1 dalis apima visą pagalbą, kurią teikia valstybės arba kuri teikiama iš valstybių išteklių, ir negalima skirti situacijų pagal tai, ar pagalbą tiesiogiai suteikia valstybė, ar vieši arba privatūs asmenys, jos įsteigti ar paskirti administruoti pagalbą¹³. Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad „viešosios valdžios institucijos priimta priemonė, suteikianti pirmumą tam tikroms įmonėms arba tam tikriems produktams, nepraranda neatlygintino pranašumo pobūdžio dėl to, kad ji yra iš dalies ar visiškai finansuojama viešosios valdžios atitinkamoms įmonėms nustatytais mokesčiais“¹⁴.

37. „Valstybių arba iš valstybės išteklių suteiktos“ pagalbos sąvokos apimtį ir reikšmę Teisingumo Teismas patikslino sprendimuose, priimtuose bylose *PreussenElektra*¹⁵ ir *Stardust Marine*¹⁶, kuriuose jis pabandė apibendrinti ankstesnę teismų praktiką ir išaiškinti abejonių keliančius klausimus. Visų pirma pirmojoje iš minėtų bylų Teisingumo Teismas pažymėjo, kad finansavimas iš valstybės išteklių yra valstybės pagalbos sąvokos, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, elementas. Todėl dėl valstybės priemonės turi atsirasti našta viešiesiems finansams dėl išlaidų arba mažesnių pajamų¹⁷. Antrojoje byloje Sąjungos teismas pripažino, kad priemonė gali būti pripažinta „valstybės pagalba“, jeigu ją galima priskirti valstybei, ir šio priskyrimo negali patvirtinti tik aplinkybė, jog minėtą priemonę priėmė viešasis subjektas. Reikia taip pat išnagrinėti, ar viešosios valdžios institucijos turi būti laikomos vienaip ar kitaip susijusiomis su šios priemonės priėmimu¹⁸.

38. Šios dvi bylos yra gerai žinomos ir manau, kad plačiau Teisingumo Teismo praktikos pristatyti nebereikia. Tačiau manau, jog būtų naudinga trumpai priminti Teisingumo Teismo sprendimą minėtoje byloje *Pearle ir kt.*, į kurią *Conseil d'État* aiškiai nurodo pateiktame prejudiciniame klausime.

11 — Šiuo klausimu žr. 1991 m. lapkričio 21 d. Sprendimo *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires ir Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon (FNCE)* (C-354/90, Rink. p. I-5505) 12 punktą; 1996 m. liepos 11 d. Sprendimo *SFEI ir kt.* (C-39/94, Rink. p. I-3547) 40 punktą ir 2008 m. vasario 12 d. Sprendimo *CELF ir ministre de la Culture et de la Communication* (C-199/06, Rink. p. I-469) 41 punktą.

12 — Žr., pvz., 2002 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją (Stardust marine)* (C-482/99, Rink. p. I-4397) 68 punktą; 2003 m. liepos 24 d. Sprendimo *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg* (C-280/00, Rink. p. I-7747) 74 punktą ir 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Essent Netwerk Noord ir kt.* (C-206/06, Rink. p. I-5497) 6 punktą.

13 — Visų pirma žr. 1985 m. sausio 30 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* (290/83, Rink. p. 439) 14 punktą ir 1988 m. birželio 7 d. Sprendimo *Graikija prieš Komisiją* (57/86, Rink. p. 2855) 12 punktą.

14 — 1977 m. kovo 22 d. Sprendimo *Steinike & Weingig* (78/76, Rink. p. 595) 22 punktas ir 1987 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją (DEFI)* (259/85, Rink. p. 4393) 23 punktas.

15 — 2001 m. kovo 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas (C-379/98, Rink. p. I-2159).

16 — Minėtas anksčiau.

17 — Sprendimo 58 ir 59 punktai.

18 — Sprendimo 51 ir 52 punktai.

B – Byla „Pearle ir kt.“

39. Šioje byloje Teisingumo Teismas, nepakeisdamas principų, išplėtojo teismo praktiką dėl „valstybės išteklių“ ir „priskyrimo valstybei“ sąvokų. Šiuo klausimu nesutinku su Komisija, kuri tvirtina, kad Sprendimas *Pearle ir kt.* yra praktiškai šioje srityje daugiau nebeprisikartojusi Teisingumo Teismo įtvirtintų principų išimtis. Priešingai, mano manymu, byloje *Pearle ir kt.* natūraliai ir logiškai taikoma ankstesnė teismo praktika dėl valstybės išteklių ir priskyrimo valstybei.

40. Ši byla buvo susijusi su viešosios įstaigos *Hoofdbedrijfschap Ambachten* (amatininkų tarpšakinė organizacija Nyderlanduose, toliau – HBA) savo nariams nustatytų įmokų, skirtų optikos sektoriaus įmonių kolektyvinei reklamos kampanijai finansuoti, teisėtumu. Nyderlandų įstatymų leidėjas buvo suteikęs tokioms įstaigoms, kaip HBA, jų užduotims įgyvendinti būtiną kompetenciją, įskaitant galimybę priimti taisykles, kuriomis nustatomos įmokos atitinkamo veiklos sektoriaus įmonėms, siekiant padengti minėtų įstaigų veiklos išlaidas.

41. Ieškovės pagrindinėje byloje, optikos reikmenimis prekiaujančios įmonės, ginčijo privačios optikų asociacijos [*Nederlandse Unie van Opticiens* (NUVO)] prašymu HBA nustatytas įmokas. Šiuo klausimu ieškovės teigė, kad reklaminės kampanijos paslaugos buvo pagalbos priemonės pagal Sutartį ir kad HBA taisyklės, kuriomis nustatyti mokesčiai, skirti šiai pagalbai finansuoti, buvo neteisėtos, nes apie jas nebuvo iš anksto informuota Komisija.

42. Savo sprendime Teisingumo Teismas atmetė tokius kaltinimus ir iš esmės pritarė generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išdėstytam priemonės vertinimui¹⁹. Pirmiausia Teisingumo Teismas pastebėjo, kad HBA panaudotos lėšos atitinkamai reklaminei kampanijai finansuoti buvo surinktos iš jos narių - kampanijos naudos gavėjų kaip privalomi tiksliniai mokesčiai, skirti šiai reklaminei kampanijai organizuoti. Kadangi viešojo subjekto išlaidos, susijusios su šia kampanija, buvo visiškai kompensuotos jos gavėjų įmonių mokesčiais, HBA priemonėmis nebuvo siekiama suteikti naudos, susijusios su papildoma našta valstybei arba šiam subjektui²⁰.

43. Antra, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad atitinkamos reklaminės kampanijos organizavimo ir įgyvendinimo iniciatyva priklausė privačiai optikų asociacijai NUVO, o ne HBA. HBA buvo tik priemonė gauti ir paskirti išteklius pirma profesinių asociacijų nustatytam išskirtinai komerciniam tikslui pasiekti, ir nebuvo susijusi su Nyderlandų valdžios institucijų nustatyta politika²¹.

44. Taigi Teisingumo Teismas atskyrė šią bylą nuo bylos, kurioje buvo priimtas minėtas Sprendimas *Steinike & Weinlig*. Iš tiesų, pirma, byloje *Steinike & Weinlig* nagrinėtas fondas kartu buvo finansuojamas ir iš tiesioginių valstybės subsidijų, ir iš įmonių narių mokesčių, kurių dydis ir apmokestinimo bazė buvo nustatyti fondo steigimo įstatymu. Antra, atitinkamas fondas buvo priemonė, skirta valstybės nustatytai politikai įgyvendinti, t. y. žemės ūkio, miškininkystės ir nacionalinės maisto pramonės plėtrai²².

45. Teisingumo Teismas nusprendė, kad dabartinėje SESV 107 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta sąlyga, susijusi su valstybės ištekliais, šios bylos aplinkybėmis nebuvo patenkinta.

C – Priemonė pagrindinėje byloje

46. Manau, kad priemonės, kurios yra pagrindinės bylos dalykas, reikia nagrinėti atsižvelgiant į iš šios teismo praktikos kylančius principus.

19 – Visų pirma žr. jo išvados minėtoje byloje *Pearle ir kt.* 54–78 punktus.

20 – Minėto Sprendimo *Pearle ir kt.* 36 punktą.

21 – Ten pat, 37 punktą.

22 – Ten pat, 38 punktą.

47. Ieškovės pagrindinėje byloje ir Komisija, nurodydamos labai panašius argumentus, pažymi, kad *Conseil d'État* išvardytos priemonės yra valstybės pagalba, nes atitinka visas SESV 107 straipsnio 1 dalyje numatytas sąlygas. Ieškovės pagrindinėje byloje ir Komisija teigia, kad šią bylą nuo bylos, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Pearle ir kt.*, skiria du veiksniai.

48. Pirma, jos mano, kad valstybė turi įgaliojimus užtikrinti, jog tarpšakinės organizacijos veiktų nepažeisdamos jos ekonominės politikos. Šiuo klausimu jos remiasi faktine aplinkybe, kad Kaimo kodekso L. 632-1 ir L. 632-2 straipsniuose bendrai įtvirtinti tikslai, kurių privalo siekti tarpšakinės organizacijos, jei nori būti pripažintos valstybės ir, kalbant konkrečiau, jei prašo išplėsti jos susitarimų taikymo sritį.

49. Antra, jos nurodo tarpšakinių organizacijų kontrolės įgaliojimus, kuriais viešosios valdžios institucijos gali pasinaudoti įvairiais šių asociacijų veiklos etapais, visų pirma kai prašo valstybės pripažinimo arba jų susitarimų taikymo srities išplėtimo visiems atitinkamiems subjektams. Be to, būtų galima ir *ex post* kontrolė, nes tarpšakinės organizacijos kiekvienais metais turi pateikti tam tikrus dokumentus ir informaciją viešosios valdžios institucijoms pagal Kaimo kodekso L. 632-8-I straipsnį.

50. Pirmiausia norėčiau pažymėti, kad nepritariu ieškovių pagrindinėje byloje ir Komisijos teiginiui. Iš tiesų nesu įtikintas, kad šios bylos ir minėtos bylos *Pearle ir kt.* tariami skirtumai yra lemiami. Priešingai, kaip ir Prancūzijos vyriausybė ir CIDEF, norėčiau atkreipti dėmesį į reikšmingus šių bylų panašumus, bent jau kalbant apie aspektus, reikšmingus norint išspręsti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateiktus klausimus.

51. Visų pirma manau, kad, kaip ir minėtoje byloje *Pearle ir kt.*, nagrinėjamų priemonių negalima pripažinti valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, nes joms nebūdingi du elementai, t. y. valstybės išteklių ir priemonių priskyrimas valstybei.

D – Valstybės išteklių ir priskyrimas valstybei

52. Manau, kad šioje byloje vertinimą reikia atlikti trimis etapais. Pirmiausia, ar tarpšakinės organizacijos yra viešieji subjektai, t. y. priklauso viešosios valdžios dalį sudarantiems subjektams? Jei ne, ar šių organizacijų savo veiklai finansuoti naudojamos lėšos yra „viešieji išteklių“, nes jie tiesiogiai ar netiesiogiai gaunami iš valstybės arba kitų viešųjų organizacijų? Jei ne, ar šias lėšas galima laikyti „viešaisiais išteklių“ ir pripažinti priskirtiniais valstybei, nes, nepaisant to, kad juos sumoka privačios įmonės, šiais išteklių finansuojamai veiklai taikoma reali viešosios valdžios kontrolė?

1. Viešasis subjektas

53. Kalbant apie pirmąjį etapą, manau, kad nėra jokių abejonių, jog tarpšakinių organizacijų, kaip antai nagrinėjamų pagrindinėje byloje, negalima laikyti priklausančiomis viešajai valdžiai: tai pagal privatinę teisę jų narių iniciatyva įsteigtos asociacijos, pačios priimančios sprendimus dėl savo veiksmų. Kiek žinoma, šių organizacijų valdybose nėra nė vieno viešosios valdžios atstovo ir jiems šiose organizacijose nesuteikiami jokie vykdymo arba valdymo įgaliojimai.

2. Viešieji išteklių

54. Pradedant nagrinėti antrąjį etapą, reikia atkreipti dėmesį į vieną esminę prielaidą, kuria grindžiami mano argumentai. Kaip jau buvo pažymėta, pagrindinėje byloje pareikštuose ieškiniuose ieškovės nurodo valstybės įsikišimą, dėl kurio tarpšakinės organizacijos nustatytos PSĮ tampa privalomos visiems profesijos atstovams. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas apibūdina šias

įmokas kaip tarpšakinių organizacijų vykdomų „informavimo, pardavimo skatinimo, išorės santykių, kokybės užtikrinimo, mokslo tyrimų, sektoriaus interesų gynimo bei tyrimo ir vartotojų grupių apklausos“ veiksmų finansavimo šaltinį. Todėl šio valstybės įsikišimo galimą buvimą kaip valstybės pagalbos nagrinėju vadovaudamasis prielaida, kad minėti veiksmai finansuojami tik iš PSĮ.

55. Mano vertinimo išvados galėtų skirtis, jei šie veiksmai būtų visiškai ar iš dalies finansuojami iš viešųjų lėšų. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad pagal Kaimo kodekso L. 632-2-I straipsnį „pripažintos tarpšakinės organizacijos <...> gali pasinaudoti pirmenybe teikiant viešąją pagalbą“. Be to, CIDEF statuto 8 straipsnyje tarp kitų asociacijos išteklių minimos „galimos gauti subsidijos“.

56. Akivaizdu, kad su valstybės ištekliais pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį susijusi sąlyga būtų įvykdyta, jei nagrinėjamos priemonės būtų visiškai arba iš dalies finansuojamos iš viešųjų subsidijų, netgi jei būtų sunku atskirti vien iš PSĮ finansuojamus veiksmus nuo finansuojamų iš viešųjų subsidijų, jei, kaip šioje byloje, tarpšakinės organizacijos neveda atskiros apskaitos²³.

57. Vis dėlto tarpšakinių organizacijų naudotos privačios lėšos netampa „viešaisiais ištekliais“ vien todėl, kad jos naudojamos kartu su iš viešojo biudžeto gaunamomis sumomis. Kitaip tariant, tam tikrų lėšų viešasis pobūdis savaime neapima kitų finansavimo šaltinių, kurie iš esmės neatitinka SESV 107 straipsnio 1 dalyje numatytų sąlygų.

58. Konkretus ryšys tarp viešųjų ir privačiųjų lėšų biudžete bei tarpšakinių organizacijų veiksmų bet kuriuo atveju yra aplinkybė, kurią turi vertinti nacionalinis teismas (arba Komisija procedūroje pagal SESV 108 straipsnį).

59. Dar kartą reikia priminti, kad šiame procese *Conseil d'État* Teisingumo Teismui pateikė klausimą tik dėl valstybės sprendimo visam sektoriui išplėsti tarpšakinės organizacijos sprendimo nustatyti įmoką, skirtą įgyvendinti šios šakos pardavimo skatinimo veiksmus, taikymą santykio su valstybės pagalbos sąvoka. Todėl, siekiant atsakyti į *Conseil d'État* klausimą, SESV 107 straipsnio 1 dalimi paremto nagrinėjimo dalykas bus tik PSĮ pobūdis.

60. Šiuo klausimu manau, kad PSĮ nėra valstybės ištekliai, nes jais nesukuriama papildomų išlaidų valstybei ar kitam viešajam subjektui. Iš tiesų PSĮ gaunamos tiesiogiai iš ekonominių subjektų, veikiančių rinkose, kuriose vykdo veiklą tarpšakinės organizacijos.

61. PSĮ taip pat nėra ištekliai, kuriuos paprastai būtų reikėję pervesti į valstybės biudžetą, kaip yra atleidimo nuo mokesčių atveju. Valstybė neturi teisės šių sumų išieškoti. Be to, tarpšakinės organizacijos turi kreiptis į teismą, jei vienos iš sektoriaus profesijų atstovas atsisako mokėti PSĮ. Valstybė šiame teismo procese visai nedalyvauja.

62. Tokį aiškinimą patvirtina Kaimo kodekso L. 632-6 straipsnio tekstas, kuriame numatyta, jog PSĮ, „nepaisant jų privalomojo pobūdžio, išlieka skolos pagal privatinę teisę“ ir „nėra atleidžiamos nuo parafiskalinių mokesčių“. To neginčija nei Komisija, nei ieškovės pagrindinėje byloje. Be to, privatinį PSĮ pobūdį neseniai patvirtino *Conseil constitutionnel* (Konstitucinė Taryba), 2012 m. vasario 17 d. sprendime paneigusi, kad šios įmokos galėtų būti laikomos „bet kokio pobūdžio mokesčiu“, kaip tai suprantama pagal Prancūzijos Konstitucijos 34 straipsnį²⁴.

23 — Tai posėdyje patvirtino Prancūzijos vyriausybė.

24 — Žr. 2012 m. vasario 17 d. *Conseil Constitutionnel* sprendimo Nr. 2011-211, QPC *Société Chaudet ir fille ir kt.* 4 konstatuojamąją dalį.

3. Viešosios valdžios institucijų kontrolė ir priskyrimas valstybei

63. Lieka išnagrinėti trečiąją etapą, t. y. ar tarpšakinės organizacijos surinktos sumos galiausiai nėra viešosioms institucijoms disponuoti suteikiamos sumos, nes tam tikru momentu valstybės institucijos galėtų šiuos išteklius kontroliuoti²⁵? Ar šios viešosios valdžios institucijos kaip nors dalyvavo priimant iš minėtų sumų finansuojamas priemones?

64. Manau, kad šioje byloje taip nebuvo, nes iš jokių šalių nurodytų nacionalinių nuostatų negalima daryti išvados, jog viešosios institucijos galėtų realiai kontroliuoti PSĮ ir iš jų finansuojamus veiksmus.

65. Priešingai, tarpšakinės organizacijos turi visišką diskreciją priimti sprendimą nustatyti PSĮ, jų bazę, tarifus ir finansavimo sąlygas. Valstybės įsikišimas siekiant išplėsti PSĮ taikymą visiems sektoriuje veikiantiems subjektams akivaizdžiai yra skirtas išvengti siekiančiųjų pasinaudoti, t. y. įmonių, kurios gauna naudą iš tarpšakinių organizacijų vykdomų priemonių, bet prie jų neprisideda. Atsižvelgdamas į tai, kad šiais veiksmais realiai siekiama viso sektoriaus interesų, ir darydamas prielaidą, jog visos šiame sektoriuje veikiančios įmonės gali iš jų gauti tam tikros naudos, valstybės įsikišimą vertinu tik kaip skirtą užtikrinti „lygų žaidimo lauką“, t. y. garantuoti, kad įmonės turėtų vienodas galimybes konkuruoti.

66. Kaimo kodekse įtvirtinta sistema atrodo esanti „uždara“, nes nagrinėjamas sumas visuomet valdo ir kontroliuoja privatūs subjektai: jas sumoka tarpšakinių organizacijų sektorių specialistai, šias organizacijas pasitelkiantys atlikti veiksams, skirtiems siekti naudos patiems šiems specialistams. Šios sumos niekuomet nėra viešai kontroliuojamos.

67. Be to, reikia pastebėti, kad, kitaip nei minėtoje teismo praktikoje *Steinkine & Weinlig* ir *Pearle ir kt.*, šioje byloje PSĮ netgi nėra surenkamos viešajai administracijai priklausančio subjekto.

68. Taip pat nepritariu ieškovių pagrindinėje byloje ir Komisijos teiginiui, kad PSĮ turi būti laikomos kontroliuojamomis viešai, nes valstybė gali bet kada atsisakyti išplėsti jų taikymo sritį, nepaisant šiuo klausimu pateikto tarpšakinių organizacijų prašymo, arba nuspręsti išplėsti susitarimo taikymo sritį tik iš dalies arba ribotam laikotarpiui. Manau, kad vien valstybės galimybė pasakyti „ne“ tarpšakinėms organizacijoms savaime nesuteikia tokio tipo kontrolės, kokią Teisingumo Teismas pripažino reikšminga savo praktikoje²⁶. „Kontrolės“ sąvoką pagal šią teismo praktiką, mano manymu, reikia suprasti kaip teisę nustatyti arba bent jau paveikti atitinkamų lėšų panaudojimo laiką arba būdą.

69. Mano išvada galėtų skirtis, jei Prancūzijos vyriausybė būtų galėjusi pateikti teigiamą atsakymą dėl sąlygos, kad lėšos yra naudojamos viešosios administracijos nustatytiems veiksams. Iš tiesų šiuo atveju valstybė galėtų vykdyti savo politiką pasinaudodama tarpšakinių organizacijų surinktomis lėšomis.

70. Nemanau, kad taip yra šioje byloje. Atitinkamose Kaimo kodekso nuostatose tik numatyta, kad valstybė gali išplėsti susitarimų, kuriais nustatytos PSĮ, taikymo sritį ir kad „sprendimai atsisakyti išplėsti taikymo sritį turi būti motyvuoti“²⁷. Nė viena nuostata nesuteikia kompetentingai institucijai įgaliojimų valdyti arba paveikti lėšų administravimą.

25 — Žr. 2000 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Prancūzija prieš Ladbroke Racing ir Komisiją* (C-83/98 P, Rink. p. I-3271) 50 punktą; minėto Sprendimo *Pearle ir kt.* 36 punktą ir minėto Sprendimo *Essent Netwerk Noord ir kt.* 72 punktą. Taip pat žr. generalinio advokato P. Mengozzi išvados minėtoje byloje *Essent Netwerk Noord ir kt.* 109 punktą ir generalinės advokatės J. Kokott išvados byloje *UTECA* (2009 m. kovo 5 d. sprendimas (C-222/07, Rink. p. I-1407)) 128 ir 129 punktus.

26 — Žr., pvz., 1974 m. liepos 2 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją* (173/73, Rink. p. 709) 35 punktą; minėtą Sprendimą *Steinike & Weinlig*; minėto Sprendimo *Prancūzija prieš Ladbroke Racing ir Komisiją* 50 punktą ir minėto Sprendimo *Stardust Marine* 37 ir 38 punktus.

27 — Kaimo kodekso L. 632-4 straipsnis.

71. Be to, *Conseil d'État* dviejuose nesenuose sprendimuose nusprendė, kad pagal Kaimo kodekso nuostatas viešosios valdžios institucijos gali vykdyti tik PSĮ „teisėtumo ir įstatymo laikymosi“ kontrolę²⁸. Tai, mano manymu, paneigia bet kokią kontrolę, susijusią su politiniu tinkamumu arba suderinamumu su viešosios valdžios institucijų politika²⁹. Tokią išvadą patvirtina Prancūzijos vyriausybės Teisingumo Teismui posėdyje pateikta informacija³⁰.

72. Taip pat reikia pažymėti, kad Kaimo kodekso L. 632-4 straipsnyje įtvirtinta taisyklė, pagal kurią susitarimų taikymo sritis gali būti išplėsta, tik jeigu jie priimti vienbalsiu įvairių tarpšakinėje organizacijoje atstovaujama sričių sprendimu, apskunkina valstybei galimybę daryti realią įtaką tokių susitarimų turiniui. Iš tiesų vienos iš tarpšakinę organizaciją sudarančių sričių prieštaravimo galimai viešųjų institucijų rekomendacijai ar pasiūlymui užtenka, kad susitarimo sudarymas ir kartu jo taikymo srities išplėtimas taptų neįmanomas.

73. Šiai išvadai negali prieštarauti aplinkybė, kad pagal Kaimo kodekso L. 632-8-I straipsnį valstybė turi teisę gauti informaciją iš tarpšakinių organizacijų apie tai, kaip buvo panaudotos PSĮ. Šie *a posteriori* patikrinimo įgaliojimai atrodo glaudžiai susiję su aplinkybe, kad PSĮ pripažįstamos privalomomis valstybės sprendimu. Kadangi išplėsti įmokų taikymo sritį leidžia valstybė, įstatymas ją taip pat įpareigoja patikrinti, ar šis sprendimas nebuvo taikomas neteislingai arba neteisėtai. Todėl šie įgaliojimai nesuteikia valstybei konkrečios galimybės daryti įtakos lėšų panaudojimui, bet jais siekiama tik išvengti sukčiavimo ir piktnaudžiavimo.

74. Todėl valstybės *a posteriori* kontrolė man atrodo ne tik teisėta, bet ir pageidautina. Galima sakyti, kad valstybė taip tik prisiima atsakomybę prieš įmones, kurioms PSĮ taikomos dėl jos sprendimo išplėsti susitarimo, kuriuo nustatytos šios įmokos, taikymo sritį.

75. Taip pat negaliu nurodyti Prancūzijos įstatymo straipsnio arba faktinės aplinkybės, iš kurių būtų galima spręsti, kad valstybė realiai turėjo lemiamos įtakos tarpšakinių organizacijų veiklai ir ypač kad viešosios valdžios institucijos tam tikru būdu dalyvavo priimant šių organizacijų vykdomas priemones. Be to, nė viena šalis nenurodo, kad valstybės institucijos ketino pasinaudoti tokia įtaka netgi neformaliais būdais.

76. Pirma, reikia priminti, kad Kaimo kodekse numatyta numanomo pritarimo išplėsti susitarimų taikymo sritį procedūra. Ieškovių pagrindinėje byloje ginčijamas 2009 m. sprendimas, be to, yra tokios procedūros rezultatas. Man atrodo, kad tai sunku suderinti su viešosios administracijos, kuri norėtų daryti įtaką ir kontroliuoti tarpšakinių organizacijų veiklą apskritai ir lėšų panaudojimą konkrečiai, įvaizdžiu.

77. Antra, reikia pažymėti, kad juo labiau negalima daryti prielaidos, jog šios organizacijos privalo „laikytis [viešųjų institucijų] nustatomų gairių“³¹ arba negali priimti sprendimų „neatsižvelgdamos į [šių institucijų] reikalavimus“³².

28 — Žr. 2008 m. gegužės 7 d. Sprendimą *Coopérative Cooperl Hunaudaye ir Société Syndigel* (ieškinių Nr. 278820 ir 279020) bei 2011 m. vasario 16 d. Sprendimą *Fédération des Entreprises du Commerce et de la Distribution* (ieškinių Nr. 301333 ir Nr. 317146).

29 — Šiuo klausimu reikia atkreipti dėmesį į kitą šiai ir minėtai bylai *Pearle ir kt.* būdingą aplinkybę. Iš tiesų minėtame procese Nyderlandų vyriausybė patvirtino, kad tokių subjektų, kaip HBA, priimtiems nutarimams, kuriais nustatomos finansinės įmokos, turėjo pritari *Sociaal-Economische Raad* (Ekonominė-socialinė taryba) ir tam tikromis aplinkybėmis kompetentingas ministras. *Sociaal-Economische Raad* ir ministras turi teisę atsisakyti jiems pritari, jei, be kita ko, nutarimo pasiūlymas pažeidžia įstatymus arba prieštarauja viešajam interesui.

30 — Prancūzijos vyriausybės teigimu, per kelis paskutinius metus atsisakytą išplėsti taikymo sritį 18 iš maždaug 300 prašymų. Kaip atsisakymo pagrindus Prancūzijos vyriausybė nurodo: a) SESV 110 straipsnio pažeidimą tiek, kiek numatytais veiksmais sukurta mokesstinė diskriminacija atsižvelgiant į produktų (Prancūzijos kilmės žaliavų) kilmę; b) iš PSĮ finansuoto susitarimo nesuderinamumas su nagrinėjamiems produktams taikoma saugomų kilmės vietos nuorodų specifikacija; c) negalėjimas nustatyti veiksmų, kurie buvo finansuoti iš PSĮ; d) aplinkybė, kad iš PSĮ finansuotas susitarimas nebuvo susijęs su produktu, dėl kurio buvo pripažinta išplėtimo prašiusi tarpšakinė organizacija; e) aplinkybė, kad veiksmi, kurie turėjo būti finansuojami iš PSĮ, buvo ne kolektyviniai, bet individualūs.

31 — Minėto Sprendimo *Stardust Marine* 55 punktą. Taip pat žr. 1991 m. kovo 21 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją* (C-303/88, Rink. p. I-1433) 11 ir 12 punktus ir Sprendimo *Italija prieš Komisiją* (C-305/89, Rink. p. I-1603) 13 ir 14 punktus.

32 — Minėto Sprendimo *Stardust Marine* 55 punktą ir 1988 m. vasario 2 d. Sprendimo *Kwekerij van der Kooy ir kt. prieš Komisiją* (67/68 ir 70/85, Rink. p. 219) 37 punktą.

78. Šiuo atžvilgiu ieškovės pagrindinėje byloje ir Komisija pirmiausia nurodo Kaimo kodekso L. 632-1 straipsnį, pagal kurį tarpšakinės organizacijos gali būti pripažintos valstybės, tik jei siekia šioje nuostatoje įtvirtintų tikslų. Be to, jos atkreipia dėmesį į Kaimo kodekso L. 632-3 straipsnyje išvardytas sąlygas, kurias reikia įvykdyti tam, kad valstybė galėtų išplėsti susitarimų taikymo sritį visai tarpšakinei organizacijai.

79. Šiuo klausimu reikia pripažinti, kad tikslai, kurių tarpšakinės organizacijos privalo³³ arba gali³⁴ siekti pagal Kaimo kodekso L. 632-1 straipsnį, kad būtų pripažintos, yra apibrėžiami labai bendrai ir apibūdina įvairias veiklos rūšis, būdingas ūkio šakos dalyvius jungiančioms asociacijoms. Visuose šioje nuostatoje išvardytuose tiksluose galima išskirti tiesioginį asociacijos narių verslo interesą. Iš šios nuostatos tikrai negalima spręsti, kad asociacijos turi derinti savo ir visos visuomenės interesus arba imtis veiksmų, kurie neduoda jokios naudos jų nariams, netgi pripažįstant, jog kai kurių tikslų (pvz., maisto saugumo) atveju vieši ir privatūs interesai gali sutapti.

80. Prie tokios pačios išvados galima prieiti kalbant apie tikslus, kurių pagal Kaimo kodekso L. 632-3 straipsnį turi būti siekiama tarpšakinių organizacijų sudarytais susitarimais tam, kad kompetentinga institucija galėtų išplėsti jų taikymo sritį.

81. Šių tikslų sąrašas yra, pirma, gana ilgas bei įvairus ir, antra, nebaigtinis („be kita ko“).

82. Be to, nors, kaip teigia Komisija, šie tikslai iš tiesų dažnai gali sutapti su bendrosios valstybės politikos tikslais, reikia pripažinti, kad jie visų pirma atitinka visiems tarpšakinių organizacijų nariams bendrus interesus. Tai matyti iš paties Kaimo kodekso teksto, kuriame nurodomi „bendri veiksmai ar veiksmai, kuriais siekiama bendrojo intereso“ ir kurie taip pat „atitinka viešąjį interesą ir yra suderinami su bendros žemės ūkio politikos taisyklėmis“. Galiausiai būtų keista, jei atitinkamo ūkio sektoriaus dalyvių bendrieji verslo interesai tik nedažnai sutaptų su valstybės bendruoju interesu šiame sektoriuje. Visose ūkio srityse valstybė siekia sustiprinti ir palaikyti rinkoje veikiančias įmones.

83. Pagaliau, mano manymu, svarbiausia yra tai, kad aplinkybė, jog viešosios valdžios institucijos ir tarpšakinės organizacijos gali turėti tam tikrų bendrų interesų, nereiškia, jog šių interesų sklaidos ir gynybos veiksmai, kurių imasi šios organizacijos, būtinai privalo atitikti valdžios institucijų pageidavimus ir reikalavimus arba vykdyti jų nustatytas politines gaires.

84. Dėl šių priežasčių nesu įtikintas Komisijos, kuri pripažįsta PSI valstybės politikos instrumentu, nes iš šių įmokų finansuojamais veiksmais nėra siekiama „išimtinai privatinių verslo tikslų“. Šiuo klausimu pakanka pastebėti, kad minėtoje byloje *PreussenElektra* nagrinėta priemonė aiškiai buvo priimta viešojo intereso tikslui siekti (anglies dioksido išmetimui mažinti)³⁵. Panašiai ir minėtoje byloje *Pearle ir kt.* nagrinėtą HBA veiklą reglamentuojančiame Nyderlandų įstatyme šis subjektas buvo įpareigotas atsižvelgti ir į bendrąjį interesą, ir į atitinkamo sektoriaus įmonių bei jų darbuotojų interesus³⁶.

85. Gerai įvertinus visas aplinkybes man atrodo, kad Sprendime *Pearle ir kt.* nurodydamas valstybės nustatytą (arba apibrėžtą) politiką³⁷, Teisingumo Teismas turėjo omenyje kažką konkretesnio ir tikslesnio nei vien paprastą nuorodą į bendruosius siektinus tikslus. Manau, kad negalima kalbėti apie „valstybės politiką“, kai tiesiog išvardijami bendrieji tikslai, nenurodant konkrečių priemonių arba veiksmų, kurių reikia imtis šiems tikslams pasiekti. Manychiau, kad šioje byloje aiškiai trūksta šio paskutinio elemento.

33 — Kaimo kodekso L. 632-1 straipsnio pirma dalis.

34 — Kaimo kodekso L. 632-1 straipsnio antra dalis.

35 — Minėto Sprendimo *PreussenElektra* 73 punktą.

36 — Minėto Sprendimo *Pearle ir kt.* 7 punktą. Be to, kaip šioje procedūroje patvirtino Nyderlandų vyriausybė, tame pačiame įstatyme bendrai apibrėžiama tokių organizacijų, kaip HBA, paskirtis.

37 — Ten pat, 36 ir 37 punktai.

86. Trečia, ieškovės ir Komisija nurodo, kad pagal Kaimo kodekso L. 632-2-I straipsnį „su pripažintomis tarpšakinėmis organizacijomis gali būti konsultuojamasi dėl su jomis susijusio sektoriaus politikos krypčių ir priemonių“ ir „jos prisideda prie nacionalinės ir Bendrijos ekonominės politikos įgyvendinimo“.

87. Kitaip nei ieškovės pagrindinėje byloje ir Komisija ir, nepaisant nuorodų į viešąją politiką Kaimo kodekso L. 632-2-I straipsnyje, šioje nuostatoje matau tik daugeliui valstybių (ir pačiai Sąjungai) būdingos realybės atspindį: normalu, kad ūkio sektoriui arba rinkos dalyvių kategorijai atstovaujančios organizacijos, turinčios tuos pačius verslo interesus, bendradarbiauja su viešosiomis institucijomis. Valdančiųjų ir valdomųjų dialogas yra būdingas daugeliui modernių demokratijų ir gali būti organizuojamas neformaliomis arba labiau formaliomis priemonėmis. Tokio dialogo institucionalizavimas nereiškia, kad viešosios institucijos gali naudoti šiuos partnerius kaip savo *longa manus* arba politikos įgyvendinimo instrumentus.

88. Be to, man atrodo, kad Kaimo kodekso L. 632-2-I straipsnyje įtvirtinta nuostata, kad tarpšakinės organizacijos „prisideda prie nacionalinės ir Bendrijos ekonominės politikos įgyvendinimo“, nėra lemiamas. Manau, kad šioje nuostatoje tik išdėstyta aksioma: tiek, kiek tarpšakinės organizacijos gina interesus, kurie iš tiesų yra bendri visiems jų veiklos sektoriaus dalyviams ir kurie dažnai sutampa su tuo, ką galima apibūdinti kaip bendrą viešąjį interesą, jos akivaizdžiai teigiamai prisideda prie nacionalinės ir Sąjungos ekonominės politikos šiame sektoriuje įgyvendinimo.

89. Galima prieiti prie išvados, jog iš ieškovių pagrindinėje byloje ir Komisijos nurodytų Kaimo kodekso nuostatų negalima spręsti, kad tarpšakinėms organizacijoms yra suteiktas realus viešasis vaidmuo arba kad viešosios valdžios institucijoms suteikti įgaliojimai kontroliuoti šių organizacijų vykdomus veiksmus.

90. Tokiomis aplinkybėmis reikia pažymėti, kad, kaip ir minėtos bylos *Pearle ir kt.* atveju, iniciatyva įvesti PSĮ visuomet kyla iš paties privataus sektoriaus. Taigi, pakartojant Sprendime *Pearle ir kt.*³⁸ vartotą terminą, viešosios valdžios institucijos yra tik „instrumentas“, kuriuo pripažįstamos privalomomis tarpšakinių organizacijų įmokos, įvestos siekti jų pačių nustatytų tikslų.

91. Iš tiesų man gerai žinoma, kad daugelį valstybės pagalbos priemonių valstybės priima suinteresuotų įmonių prašymu. Tai netgi įprasta, kai pagalba skiriama sunkumų patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti. Taigi tiesa, kad privati iniciatyva ne visuomet reiškia, jog priemonė negali būti priskirta valstybei. Vis dėlto šios bylos aplinkybės labai skiriasi, nes iniciatyva priimti priemonės kyla iš įmonių, kuriuos yra *ir* lėšų davėjos, *ir* gavėjos.

92. Dėl visų minėtų priežasčių šioje byloje nematau jokių požymių, kad tarpšakinių organizacijų vykdomų veiksmų valdymas ir atsakomybė už juos galėtų būti priskiriama kitiems subjektams nei pačios minėtos organizacijos.

93. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, galiu prieiti prie išvados, kad PSĮ nėra valstybės ištekliai ir kad sprendimai dėl šių įmokų panaudojimo nėra priskirtini valstybei.

E – *Baigiamosios pastabos*

94. Pirmoji pastaba susijusi su tuo, kad Prancūzijoje (ir, be to, Sąjungoje) yra labai daug tarpšakinių organizacijų, kurių teisinis statusas gerokai skiriasi. Rašytinėse pastabose tai nurodė ir pats CIDEF.

38 — Ten pat, 37 punktą.

95. Be to, nors išvada, prie kurios priėjau šioje byloje, galėtų būti tinkama daugeliui atvejų, ji nebūtinai tiktų visuomet. Iš tiesų, kaip jau buvo minėta, išvada nebūtų tinkama, kai tarpšakinės organizacijos gautų viešąsias lėšas, skirtas visiškai ar iš dalies finansuoti tam tikrus veiksmus, kurie rinkos dalyviams gali suteikti ekonominį pranašumą. Be to, negalima atmesti galimybes, kad tam tikromis aplinkybėmis valstybė (pvz., pasinaudodama organizacijomis, kaip antai pagal Kaimo kodekso L. 611-1 straipsnį įsteigta *Conseil supérieur d'orientation et de coordination de l'économie agricole et alimentaire*) galėtų *de jure* arba *de facto* daryti realią įtaką tarpšakinių organizacijų iš PSĮ surinktų lėšų panaudojimui.

96. Tokia išvada reiškia, kad kiekvieną atvejį reikia vertinti atskirai. Vis dėlto ši byla patvirtina, kad negali būti preziumuojama, jog visos tarpšakinių organizacijų priimtose ir iš PSĮ finansuojamos priemonės atitinka valstybės išteklių ir priskyrimo valstybei kriterijus.

97. Antroji pastaba yra bendresnė ir susijusi su pačia valstybės pagalbos sąvoka. Iš tiesų norėčiau pritari ti daugeliui generalinių advokatų, kurie praeityje įspėjo, kad nereikėtų per daug išplėsti valstybės pagalbos sąvokos³⁹.

98. Šiomis aplinkybėmis reikia pažymėti, kad ieškovės pagrindinėje byloje ir Komisija nurodė faktinę aplinkybę, jog CIDEF bent jau praeityje vykdė prancūziškos mėsos pardavimo skatinimo kampanijas. Taip pat reikia pažymėti, kad pagal Kaimo kodekso L. 632-6 straipsnį PSĮ „gali būti renkamos už dekretu nustatytais sąlygomis importuotus produktus. Tarpšakinėms organizacijoms naudos gavėjoms pageidaujant, šios įmokos surenkamos muitinėje šioms organizacijoms apmokant išlaidas“.

99. Mano manymu, ankstesniame punkte nurodytomis situacijomis valstybės išteklių ir kartu valstybės pagalbos sąvokų taikymo srities nebūtina plėsti daugiau nei SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatytos ribos. Iš tiesų valstybės išteklių nebuvimas arba tai, kad valstybė neturi jokių įgaliojimų kontroliuoti tam tikrų privačių lėšų panaudojimo, nereiškia, jog bet kokia organizacijų, kaip antai tarpšakinės organizacijos, vykdoma veikla būtinai bus suderinama su visomis Sąjungos teisės nuostatomis.

100. Pirma, tarpšakinės organizacijos priimtose priemonės gali prieštarauti vidaus rinkos taisyklėms. Tai, kad asociacijos, kaip antai CIDEF, nėra kontroliuojamos valstybės, savaime nėra kliūtis taikyti Sutarčių nuostatas dėl vidaus rinkos. Pavyzdžiui, kalbant apie SESV 56 straipsnį, Teisingumo Teismas yra ne kartą nusprendęs, kad reikalavimas laikytis šios nuostatos „taikomas ir ne viešojo pobūdžio taisyklėms, kuriomis siekiama kolektyviai reglamentuoti paslaugų teikimą. Iš tikrųjų laisvės teikti paslaugas kliūčių panaikinimui tarp valstybių narių kultų pavojus, jeigu valstybinių kliūčių pašalinimo poveikis galėtų būti neutralizuotas kliūtimis, atsirandančiomis asociacijoms ir viešosios teisės nereglamentuojamoms organizacijoms įgyvendinant savo teisinę autonomiją“⁴⁰. Teisingumo Teismas pateikė tokius pačius argumentus ir, be kita ko, laisvo asmenų judėjimo⁴¹ bei įsisteigimo laisvės⁴² srityse.

101. Visų pirma valstybės sprendimas išplėsti reklamos ar viešinimo kampanijoms palaikyti naudojamų įmokų, kurias administruoja tarpšakinės organizacijos ir kurių tikslas yra skatinti nacionalinę gamybą ar nacionalinius produktus, privalomą pobūdį galėtų prieštarauti ir vidaus rinkos taisyklėms, nepaisant naudojamų lėšų kilmės. Pavyzdžiui, vadovaujantis nusistovėjusia teismo praktika, mokestis, kuriuo, remiantis tokiais pačiais kriterijais, apmokestinamos nacionalinės ir importuotos prekės, gali būti draudžiamas, jei iš šio mokesčio gautos pajamos skiriamos veiklai, kuri teikia naudos specialiai

39 — Žr., be kita ko, generalinio advokato F. Capotorti išvados byloje *van Tiggele* (1978 m. sausio 24 d. sprendimas (82/77, Rink. 1978 p. 25)) 8 punktą; generalinio advokato F. Jacobs išvadų minėtoje byloje *PreussenElektra* ir *Stardust Marine* atitinkamai 150–159 ir 53–55 punktus bei generalinio advokato M. Poiras Maduro išvados byloje *Enirisorse* (2006 m. kovo 23 d. sprendimo (C-237/04, Rink. p. I-243)) 44–46 punktus.

40 — Žr., be kita ko, 1974 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Walrave ir Koch* (36/74, Rink. p. 1405) 17 ir 18 punktus; 1995 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Bosman* (C-415/93, Rink. p. I-4921) 83 ir 84 punktus; 2002 m. vasario 19 d. Sprendimo *Wouters ir kt.* (C-309/99 Rink. p. I-1577) 120 punktą ir 2007 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Laval un Partneri* (C-341/05, Rink. p. I-11767) 98 punktą.

41 — 2000 m. balandžio 11 d. Sprendimo *Deliège* (C-51/96 ir C-191/97, Rink. p. I-2549) 47 punktą ir 2000 m. birželio 6 d. Sprendimo *Angonese* (C-281/98, Rink. p. I-4139) 32 punktą.

42 — 2007 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *International Transport Workers' Federation and Finnish Seamen's Union* (C-438/05, Rink. p. I-10779) 59 punktą.

apmokestintoms nacionalinėms prekėms, finansuoti. Jei pranašumai, suteikiantys naudos šioms prekėms, visiškai padengia mokestį, kuriuo jos apmokestintos, šis mokestis paveikia tik importuotas prekes ir jis laikomas lygiaverčio poveikio mokėjimu pagal SESV 30 straipsnį. Tačiau jei šie pranašumai padengia tik dalį nacionalinėms prekėms tenkančių mokesčių, aptariamasis mokestis yra diskriminacinis mokestis pagal SESV 110 straipsnį ir jo dalį, susijusią su kompensacija, skirta nacionalinėms prekėms, rinkti draudžiama⁴³.

102. Be to, garsioje byloje *Buy Irish* Teisingumo Teismas nusprendė, kad SESV 34 straipsnis buvo pažeistas, nes Airijos vyriausybė suteikė paramą privačiai organizacijai, kuri vykdė nacionalinių produktų pardavimą ir pirkimą skatinančią kampaniją, skirtą riboti prekybą Bendrijos viduje⁴⁴.

103. Antra, tarpšakinės organizacijos nesinaudojant valstybės pagalba priimtoms priemonės gali diskriminuoti kitų valstybių narių gamintojus, todėl prieštarauti bendros žemės ūkio politikos nuostatomis (SESV 40 straipsnio 2 dalies antras sakiny).

104. Galiausiai valstybės sprendimui išplėsti tam tikrų tarpšakinių organizacijų narių sudarytų susitarimų taikymo sritį gali būti taikytinas ir SESV 101 straipsnis kartu su ES sutarties 4 straipsnio 3 dalimi, jei šiais susitarimais siekiama trukdyti, riboti arba iškraipyti konkurenciją vidaus rinkoje. Iš tiesų pagal nusistovėjusią teismo praktiką šiomis nuostatomis valstybės narės įpareigojamos nesiimti arba nepalikti galioti priemonių – netgi įstatymų ir kitų teisės aktų – galinčių panaikinti įmonėms taikomų konkurencijos taisyklių veiksmingumą. Taip yra tuo atveju, kai valstybė narė įpareigoja sudaryti SESV 101 straipsniui prieštaraujančius susitarimus ar skatina jų sudarymą, arba sustiprina tokių susitarimų poveikį, arba panaikina savo teisės aktų oficialų pobūdį, perleisdama privatiems ūkio subjektams atsakomybę priimti sprendimus, turinčius poveikį ekonominei sričiai⁴⁵.

105. Tai yra tik keli akivaizdūs pavyzdžiai. Nėra prasmės toliau nagrinėti šiuos klausimus, nes jie nėra tiesiogiai reikšmingi nagrinėjamai bylai. Vis dėlto jie suteikia galimybę pabrėžti, kad Sąjungos nuostatos valstybės pagalbos kontrolės srityje yra tik vienas iš instrumentų, kuriuos būtų galima taikyti organizacijų, kaip antai dalyvaujančių pagrindinėje byloje, priimtoms priemonėms, galinčioms paveikti sklandų vidaus rinkos veikimą. Be to, taip pat reikia pažymėti, kad tai, jog kitais instrumentais pasinaudoti negalima, nepateisina pernelyg didelio valstybės pagalbos sąvokos išplėtimo.

IV – Išvada

106. Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui į *Conseil d'État* pateiktą klausimą atsakyti taip:

SESV 107 straipsnis aiškintinas taip, kad nacionalinės institucijos, kaip antai nurodytos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo, sprendimas, kuriuo susitarimo dėl įmokos nacionalinės valdžios institucijos pripažintai tarpšakinei organizacijai (ir taip ji tampa privaloma), siekiant sudaryti galimybę įgyvendinti informavimo, pardavimų skatinimo, išorės santykių, kokybės užtikrinimo, mokslo tyrimų, sektoriaus interesų gynimo veiksmus, taip pat tyrimus ir vartotojų grupių apklausas, taikymo sritis išplečiama visiems sektoriaus specialistams, nėra susijęs su valstybės pagalba.

43 — 1973 m. birželio 19 d. Teisingumo Teismo Sprendimo *Capolongo* (77/72, Rink. p. 611) 13 ir 14 punktai; 1992 m. kovo 11 d. Sprendimo *Compagnie commerciale de l'Ouest ir kt.* (C-78/90-C-83/90, Rink. p. I-1847) 27 punktas; 1997 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Fricarnes* (C-28/96, Rink. p. I-4939) 24 punktas ir minėto Sprendimo *Essent Netwerk Noord ir kt.* 42 punktas.

44 — 1982 m. lapkričio 24 d. Sprendimas *Komisija prieš Airiją* (249/81, Rink. p. 4005).

45 — 1977 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *GB-Inno-BM* (13/77, Rink. p. 2115) 31 punktas; 1988 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Van Eycke* (267/86, Rink. p. 4769) 16 punktas ir 1993 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Meng* (C-2/91, Rink. p. I-5751) 14 punktas.